

**XLI. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS
KAMATELSZÁMOLÁSAI, TŐKEVISSZATÉRÜLÉSEI,
AZ ADÓSSÁG- ÉS KÖVETELÉSKEZELÉS
KÖLTSÉGEI**

A fejezet a központi költségvetés devizában és a forintban fennálló adóssága kamat- és egyéb kiadásait, valamint a központi költségvetés egyes követeléseinek megtérüléséből származó bevételeit tartalmazza.

1. KIADÁSOK

Az államadóssággal kapcsolatos összes kiadás összege 1.112,9 milliárd forint volt 2011-ben, amely összeg 48,5 milliárd forinttal (4,6%-kal) haladja meg az 1.064,4 milliárd forintos eredeti előirányzatot. A módosított előirányzat 1.079,4 milliárd forint volt, melyhez képest a teljesülés 3%-kal, 33,5 milliárd forinttal alakult magasabban.

Az államadósságból származó kamatkiadások 48,9 milliárd forintos, eredeti előirányzathoz képesti többletkiadása egyrészt a finanszírozási és a kamatkiadási szerkezet módosulása, a hozamszint emelkedése és a devizaárfolyam tervek meghaladó alakulása okozta. A kedvező piaci helyzet hatására és a tervezettnél nagyobb hiány finanszírozása miatt a tervezettnél nagyobb összegekben került sor az államkötvények és diszkont kincstárjegyek kibocsátására, amely növelte a kiadásokat. Ugyanakkor a Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alaphoz került és bevont állampapírok csökkentették a kamatkiadásokat. A finanszírozás változása, illetve az említett ellentétes hatások következtében a kamatkiadások összességében 4,3%-kal haladták meg az előirányzatot.

2011 nyaráig a forint árfolyama kisebb ingadozások - 260-280 Ft/euró között ingadozott - ezután ősztől megemelkedett a prognózishoz képest (a legmagasabb árfolyam 316,24 Ft/euró volt 2011. november 25-én). 2011-ben az euró átlagos árfolyama 279,2 Ft/euró volt, ami kismértékben kedvezőbb a tervezett 280,0 Ft/euróval szemben.

1. Cím: A devizában fennálló adósság kamatkiadásai

A devizában fennálló adósság kamatkiadásai az eredeti előirányzathoz képest 31,9 milliárd forinttal, a 2011. VII. 30-án életbe lépő módosított előirányzathoz képest pedig 16,9 milliárd forinttal lettek magasabb a tervezettnél, és 330,5 milliárd forintot tettek ki. A módosított előirányzathoz képesti többletkiadás a devizában fennálló hitelek kamatának 5,3 milliárd forintos, a devizakötvények kamatának 10,1 milliárd forintos növekedésének az eredménye, valamint 1,5 milliárd forintot tett ki az előirányzattal nem rendelkező mark-to-market ügyletek után fizetett kamatok összege.

A nemzetközi pénzügyi szervezetektől és a külföldi pénzintézetektől (Világbank, EBB, EBRD, KfW, ET Fejlesztési Bank, IMF, EB) felvett devizahitelek, illetve az átvállalt külföldi devizahitelek után kifizetett kamatok összesen 4,2 milliárd forinttal lettek magasabbak a tervezettnél és 123,4 milliárd forintot tettek ki. Ez a kamattöbblet döntően az ET Fejlesztési Bank és EB hitelek előirányzatainál jelentkezett. A többletkiadást a tervezettet meghaladó hozamok okozták.

A MÁV-tól és az ÁAK-tól 2002-ben átvállalt devizahitelek 1,9 milliárd forinttal szerepeltek a tervekben és a tényleges kifizetések is 1,9 milliárd forintot tettek ki.

Az ET Fejlesztési Banktól felvett hitelek esetében a hozamok növekedése és a hitelfelvételek tervezettet meghaladó volumene következtében 0,8 milliárd forinttal

magasabb lett a kamatkiadás.

Az IMF-től lehívott hitelek után 59,5 milliárd forint, az EB-től lehívott hitelek után 49,3 milliárd forint kamat kifizetésére került sor 2011-ben. Az IMF hitelek kamata 2,9 milliárd forinttal, EB hitelek kamata 3,5 milliárd forinttal haladta meg a tervezettet, melynek oka a vártnál magasabb hozamszint és az árfolyamváltozás. Az IMF/EB hitelcsomagból elhelyezett betétek és kihelyezett hitelek után kamatbevételekkel együtt a lehívások nettó kamathatása 2011-ben 96,6 milliárd forintot tett ki.

Az 1999-től felvett devizahitelek soron egy igénybe vett hitel szerepel 0,6 milliárd forint összegben, ahol a túlteljesítés az aktuálisan nagyobb árfolyam és hozamnak köszönhető.

A központi költségvetés által 1999-től kibocsátott devizakötvények után 205,8 milliárd forint összegű kamatkiadást fizetett a központi költségvetés, amely a módosított előirányzattól 11,6 milliárd forinttal lett magasabb. A tervektől való eltérést egyrészt az eltérő árfolyamalakulás és hozamok okozta, másrészt az, hogy a tervtől eltérő devizanemben és az éves kamatfizetés helyett féléves fizetés mellett történt a devizakibocsátás. Az angol és az amerikai kötvények esetében a kamatkiadás kismértékben elmaradt a tervektől.

A devizakötvények alcímen belül került elszámolásra 0,8 milliárd forintot az előirányzattal szintén nem rendelkező év végén átvállalt önkormányzati devizahitelek után fizetett kamatok összege.

2. Cím: A forintban fennálló adósság kamatkiadásai

A forintadósság kamatkiadása 2011-ben 770,6 milliárd forintot tett ki, amely 17,0 milliárd forinttal nagyobb az előirányzathoz képest.

A forinthitelek kamatkiadása összességében 2,3 milliárd forinttal haladta meg az előirányzatot és 31,8 milliárd forintot tett ki. Az eltérést az év végén önkormányzatoktól átvállalt forinthitelek kamatkiadása okozta.

A forint államkötvények kamatkiadásai 632,1 milliárd forintot tettek ki 2011-ben, amely 8,8 milliárd forinttal több az előirányzatnál. A kamatkiadások növekedése a finanszírozási és így a kamatkiadási szerkezet módosulása miatt következett be.

A piaci értékesítésű államkötvények kamatkiadásai 1,3 %-kal, azaz 8,0 milliárd forinttal haladták meg a tervezettet, és 607,8 milliárd forintot tettek ki. A tervezettet meghaladó kibocsátások 18,8 milliárd forinttal növelték a kiadásokat. A Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alaphoz került és bevont állampapírok miatti kiadáscsökkenés 34,5 milliárd forintot tett ki.

A nem piaci értékesítésű államkötvények 24,3 milliárd forintos kamatkiadása 0,8 milliárd forinttal lett több az előirányzatnál. Az MFB-nek átadott kötvények és rubelkötések megvásárlását fedező államkötvények – melyek fix kamatozásúak - kamata az előirányzatnak megfelelően alakult. A változó kamatozású államkötvények (lakással, konszolidációval, kamatmentes adósság kötvényesítésével kapcsolatos kötvények) esetében az évközi magasabb hozamok növelték a kamatkiadásokat az előirányzathoz képest.

A kincstárjegyek 106,7 milliárd forint összegű kamatkiadása 6,0 milliárd forinttal

haladta meg a terveket. Ezen belül a diszkont kincstárjegyek után kifizetett 91,4 milliárd forint kamat 6,0 milliárddal több, mint az előirányzat. Ez egyrészt a többletkibocsátás miatti plusz 8,0 milliárd forint kamatnak, másrészt a hozamoknak a prognózishoz képesti emelkedése miatti 2,7 milliárd forint többletkiadásnak, harmadrészt a bevont diszkont kincstárjegyek 4,7 milliárd forintos megtakarításnak az eredménye. A lakossági kincstárjegyek kamatkialadása gyakorlatilag a terveknek megfelelően alakult.

3. Cím: Adósság- és követeléskezelés egyéb kiadásai

Az adósság és követelés-kezelés egyéb kiadásai cím együttes összege 11,8 milliárd forintot tett ki, amely 0,4 milliárd forint megtakarítást jelentett az előirányzathoz képest. Ezen a címen az állam a forint- és deviza elszámolásokhoz kapcsolódóan, az állampapírok lakossági értékesítése után jutalékot fizet, valamint a forgalmazás egyéb költségeit fizeti ki (KELER díjak, tőzsdei díjak, nyomdaköltség stb.). E cím tartalmazza az állampapírok lakossági értékesítését támogató kiadások, valamint az adósság- és követelés-kezelés költségeinek előirányzatait is.

A piaci kibocsátásokhoz, hitelfelvételekhez kapcsolódó forint- és devizajutalékok 10,8 milliárd forintot tettek ki 2011-ben, amely a tervezettnél 0,9 milliárd forinttal lettek magasabbak. A forintjutalékok esetében elsősorban az értékesítési jutalékfizetéssel járó lakossági állampapíroknak a 2011. évi tervtől elmaradó értékesítése miatt lett a tervezettnél 0,1 milliárd forinttal kisebb a forgalmi jutalékok nagysága és 7,4 milliárd forintot tett ki. A devizajutalékok összege 1,0 milliárd forinttal meghaladta a tervezettet és 3,5 milliárd forintot tett ki. A növekedést a tervezettnél magasabb jutalékmérték okozta.

Az állampapírok lakossági értékesítését támogató kiadások összege 34,8 millió forintot tett ki az előirányzott 1300 millió forinthez képest, azaz jelentősen az előirányzat alatt alakultak. Az elmaradás oka, hogy az állampapír értékesítés marketing támogatását szervező marketing ügynökséget kiválasztó közbeszerzés elhúzódott.

Az adósságkezelés költségei a tervezettnél megfelelően alakultak, és 0,9 milliárd forintot tettek ki

A követelés-kezelés költségeire tervezett 1,7 millió forint előirányzat minimális összegben teljesült. A ténylegesen felmerült költségek a külföldi követelésekhez kapcsolódtak. Indokolt esetekben a külföldi adósoknak, illetve az adósok hitelkezelő bankjának küldendő levelek továbbítása – a külföldi bankok kifejezett kérésére vagy a küldemény biztonságos célba juttatása érdekében – futárszolgálat (DHL) útján történik, amelynek költségei 2011-ben 0,037 millió forintot tettek ki.

2. BEVÉTELEK

A központi költségvetés kamatelszámolásai, tőkevisszatérülései, az adósság- és követeléskezelés költségei fejezet bevételi összege 107,7 milliárd forint volt, amely 48,1 milliárd forint többletbevételt jelent a költségvetési előirányzathoz képest. Az eltérést a kamatbevételek 44,6 milliárd forintos többlete, illetve a tőkekövetelések visszatérüléséből származó bevételek 3,5 milliárd forintos többlete eredményezte.

A kamatbevételek előirányzata 58,9 milliárd forint volt, amelyhez képest a 103,5 milliárd forintos tényszám 44,6 milliárd forintos előirányzat túlteljesítést mutat. A túlteljesítéshez a forintkövetelések kamatbevételi többlete 29,0 milliárd forinttal járult hozzá, a deviza kamatbevétel többlete pedig 15,6 milliárd forint volt.

1. Cím: Devizában fennálló adósság és követelések kamatelszámolásai

A devizában fennálló kamatbevételek és követelések összege lényegesen meghaladta az előirányzatot. A költségvetési előirányzat eredetileg 9,1 milliárd forint összegű kamatbevétellel számolt, ehhez képest a tényleges bevétel 24,7 milliárd forintot ért el. A nemzetközi hitelcsomagból befolyt, és finanszírozásra fel nem használt összeg egyik része betétként került elhelyezésre a Magyar Nemzeti Banknál, másik része pedig továbbhitelezésre került a Magyar Fejlesztési Bank Zrt, illetve egyes kereskedelmi bankok részére. Az, Az MNB-nél elhelyezett betétből 1,1 milliárd forinttal, a bankoknak továbbkölcsonzott összegből pedig 1,9 milliárd forinttal több bevétel folyt be a költségvetésbe a tervezetthez képest. Ennek oka, hogy ezen követelésekre fizetett kamatszint a tervekhez képest magasabban alakult.

A többletbevételek egy része a devizaszámla elszámolások és a mark-to-market (M2M) betétműveletek után kapott kamatokból keletkezett. A M2M betétek nagyságát és így a kamatbevételt is az ÁKK Zrt. által elhelyezett betétek összege határozza meg, ami az EUR és a többi deviza évközi árfolyamától függ, aminek nagysága előre nem tervezhető. A devizaszámlához kapcsolódó díjak és bevételek szintén az árfolyamhatások kiszámíthatatlansága miatt nem tervezhetőek. 2011-ben a devizaszámla kamatelszámolásai soron 7,6 milliárd forint, a M2M-tel kapcsolatos soron pedig 4,8 milliárd forint kamatbevétel realizálódott.

2. Cím: Forintban fennálló adósság és követelések kamatbevételei

A forint kamatbevételek 78,8 milliárd forintot értek el 2011-ben. A 29,0 milliárd forintos előirányzat túlteljesülés részben az államkötvény aukciókhoz kapcsolódik. Az államkötvények többszöri aukciós értékesítése során keletkező kamatbevétel 9,5 milliárd forinttal haladta meg az előirányzatot, ami a tervekhez képest jelentősen megemelt összegű értékesítésnek köszönhető. A kincstárjegyek kamata 0,8 milliárd forintot tett ki, ami a kincstári hálózatban értékesített kincstárjegyek többletbevétele.

A kamatbevételek másik jelentős tétele a Kincstári Egységes Számla után az MNB által fizetett kamatból származott. Ezen a címen 18,7 milliárd forint kamattöbblet mutatkozott. A jegybank irányadó kamatszintje 2011 folyamán magasabb lett a prognosztizálnál, ennek hatására 4,4 milliárd forinttal több kamatbevétel keletkezett. A KESZ számlán lévő átlagos állomány növekedése miatti hatás 14,3 milliárd forint többletbevételt eredményezett.

Az Intervenciós felvásárlás előfinanszírozási költségének megtérítése sor előirányzata

a 2011. évre 60,1 millió forint volt. A részben vagy egészben az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból (EMGA) megvalósuló intervenciós finanszírozás EMGA-ból folyósított kamattérítését, annak beérkezése után a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) haladéktalanul köteles átutalni az intervenciós felvásárlás előfinanszírozási költségének megtérítésére. Ebből 2011. során az előirányzathoz képest kevesebb, 17,8 millió forint bevétel realizálódott.

3. Cím: Tőke követelések visszatérülése

1. Alcím: Kormányhitelek visszatérülése

A kormányhitelek visszatérülése alcím a volt rubel és dollár elszámolású országoknak korábban nyújtott kormányhitelek, ill. kereskedelmi szaldókövetelések bevételeit tartalmazza, a megtérülés időpontjában érvényes devizaárfolyamon.

2011-ben is tovább folytatódott az e követelések mielőbbi, előnyös leépítését célzó munka, amely egyfelől a még rendezetlen követelések törlesztéséről szóló új kormányközi és követelés-értékesítési megállapodások megkötésére, másfelől a már korábban megkötött ilyen megállapodások ütemterv szerinti végrehajtásának elősegítésére irányult.

A 2011. évre tervezett 336,1 millió forintos bevétellel szemben 328,0 millió forint tényleges bevétel keletkezett, tehát az előirányzat 97,6%-ban teljesült. A volt rubel reláció bevétele a tervezett 308,6 millió forinttal szemben 302,2 millió forintban az albán viszonylatban teljesült, míg a dollár reláció bevétele a tervezett 27,5 millió forinttal szemben 25,8 millió forintban a nicaraguai viszonylatban teljesült.

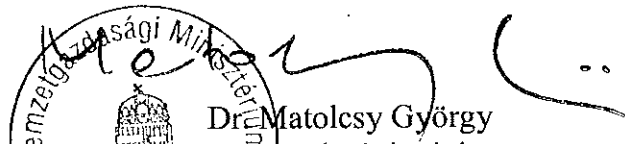
A követelésekkel folytatott gazdálkodás során az IMF, az OECD, és az Európai Unió nemzetközi programjaihoz csatlakozva figyelembe kell venni a HIPC országok (súlyosan eladósodott szegény országok) adósságainak rendezésére kidolgozott kezdeményezéseket is.

A még fennálló kormányzati követeléseinken belül azok a követelések minősülnek kétesnek, amelyek lejártak, ill. ahol lejárat hiányában a partnerország folyamatosan kitér az adósság rendezését célzó tárgyalások elől, vagy ezek a tárgyalások eddig nem vezettek adósságrendezési megállapodásban rögzített eredményre. Ilyen megközelítésben a még fennálló kormányzati követeléseink közül csak az Albániával, illetve Nicaraguával szembeni követeléseink tekinthetők nem kétesnek.

2. Alcím: Nemzetközi pénzügyi szervezetek és külföldi pénzintézetek belföldre kihelyezett hiteleinek tőke-visszatérülése

A devizában felvett, de forintban továbbkölcsonzott hitelek államháztartási szereplőkkel korábban megvalósított projekteket finanszíroztak. Egyetlen ilyen hitel a Várpalota és Régiója Környezetvédelmi Rehabilitációs Program volt, melynek visszafizetése hét önkormányzatot terhel (Várpalota, Berhida, Pétfürdő, Öskü, Ősi, Tés, Balatonalmádi). Az Országgyűlés a 2011. évi költségvetési törvény elfogadása során rendelkezett e települések önkormányzataival szemben fennálló kölcsön követelés 2011. év során esedékes fizetési kötelezettsége 50%-ának elengedéséről. Az év során A megyei önkormányzatok konszolidációjáról, a megyei önkormányzati intézmények és a Fővárosi Önkormányzat egyes egészségügyi intézményeinek átvételéről szóló 2011. évi CLIV. törvénnyel ismét módosított a költségvetési

törvényen, s elengedte az önkormányzatokkal szembeni állami követelés teljes összegét. Az államháztartási törvény 14. § (3) bekezdése alapján a tartozás-elengedésből eredő költségvetési kiadással szemben olyan bevételt kell elszámolni, amely a tartozás megfizetéséből eredt volna. Az elengedésből eredő kiadás a XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezet 38. cím. 3. alcímén lett elszámolva. A fejezet ezen alcímén tőke-visszatérülésként befolyt összeg (3 828,0 millió forint) az Áht. rendelkezésének végrehajtását, valamint az önkormányzatok év folyamán teljesített befizetéseit is tartalmazza.

Dr. Matolcsy György
nemzetgazdasági miniszter

Nemzetgazdasági Miniszter
Miniszter
*